

Fra benchmarking til effektiviseringskrav i de økonomiske rammer

Juni 2025

KONKURRENCE- OG FORBRUGERSTYRELSEN

Fra benchmarking til effektiviseringskrav i de økonomiske rammer

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen
Vandsektortilsynet
Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby
Tlf.: +45 41 71 50 00
E-mail: kfst@kfst.dk
Online ISBN: 978-87-7029-857-5

Fra benchmarking til effektiviseringskrav i de økonomiske rammer er udarbejdet af Vandsektorstilsynet.

Juni 2025

Indhold

Kapitel 1	4
Fra benchmarking til effektiviseringskrav i de økonomiske rammer	4
1.1 Det effektive omkostningsniveau	4
1.2 Effektiviseringspotentialet.....	5
1.3 Det individuelle effektiviseringskrav	6

Kapitel 1

Fra benchmarking til effektiviseringskrav i de økonomiske rammer

I dette notat gennemgås metoden for, hvordan resultatet af benchmarkingen indgår i fastsættelsen af effektiviseringspotentialet og dermed de individuelle effektiviseringskrav, som indgår i de økonomiske rammer.

Det er ikke efficiensscoren, der alene afgør, om et selskab vurderes ineffektivt og derfor får stillet et individuelt effektiviseringskrav i de økonomiske rammer, men efficiensscoren har betydning for, hvor stort det individuelle effektiviseringskrav bliver. Dette kapitel gennemgår, hvordan selskabernes individuelle effektiviseringskrav beregnes på baggrund af efficiensscorene fra benchmarkingen. For en nærmere beskrivelse af, hvilke data der indgår i benchmarkingen, se baggrundsnotatet [Datagrundlag til brug for benchmarking](#)

1.1 Det effektive omkostningsniveau

Hvert selskabs efficiensscore indikerer, hvor omkostningseffektivt hvert selskab er ud fra en relativ sammenligning. En efficiensscore på 1 angiver, at selskabets omkostningsniveau er blandt de mest effektive givet de produktionsaktiviteter, som selskabet har. Efficiensscoren er dermed et udtryk for, hvor godt hvert selskab klarer sig i benchmarkingen. Det er dog ikke ensbetydende med, at selskabet opnår samme effektivitet, når det er niveauet for den økonomiske ramme, der vurderes.

For at kunne vurdere, om den økonomiske ramme er effektiv, fastlægges først det effektive omkostningsniveau ved at gange efficiensscoren med omkostningerne til brug for benchmarkingen (FATO).¹

$$\text{Effektive omkostningsniveau} = \text{FATO} \cdot \text{efficiensscore}$$

Jo højere efficiensscore et selskab får, jo mindre bliver forskellen på det effektive og det faktiske omkostningsniveau. Det effektive omkostningsniveau er dermed faldende med efficiensscoren.

¹ Det effektive omkostningsniveau er beregnet på baggrund af et gennemsnit mellem de seneste to års totale omkostninger i det seneste års prisniveau.

Boks 1.1 Eksempel på beregning af det effektive omkost- ningsniveau

For enkelthedsens skyld antages det, at Vand A/S' gennemsnitlige totale drifts- og anlægsomkostninger for de to år, der skal benchmarkes på, er 44.200.000 kr. Da der skal stilles krav om effektivisering til alle omkostninger, som er påvirkelige, jf. ØR-bekendtgørelsens § 23, indgår selskabets omkostninger til særlige forhold heri. Selvom omkostningen ikke indgår i benchmarkingen, er det ikke ensbetydende med, at der ikke skal stilles effektiviseringskrav til omkostningen.

Vand A/S har fået beregnet en efficiensscore på 0,93 og er derfor ikke blandt de mest effektive i sektoren.

Det effektive omkostningsniveau for Vand A/S beregnes til:

$$\text{Effektive omkostningsniveau} = 44.200.000 \cdot 0,93 = \underline{\underline{41.106.000 \text{ kr.}}}$$

1.2 Effektiviseringspotentialet

Når det effektive omkostningsniveau er identificeret, er det muligt at beregne det individuelle effektiviseringspotentialer.² Effektiviseringspotentialet beregnes som forskellen mellem den påvirkelige del af den seneste økonomiske ramme og det effektive omkostningsniveau. Da den økonomiske ramme indeholder omkostninger, der ikke skal stilles effektiviseringskrav til (såkaldte ikke-påvirkelige omkostninger), er det alene den påvirkelige del af den økonomiske ramme, der sammenholdes med det effektive omkostningsniveau.

Et selskab får identificeret et effektiviseringspotentialer, hvis selskabets økonomiske ramme, jf. definitionen ovenfor, er højere end det effektive omkostningsniveau.

Boks 1.2 Eksempel på beregning af effektiviseringspoten- tiale

Vand A/S' effektiviseringspotentialer er givet ved differencen mellem selskabets økonomiske ramme og det effektive omkostningsniveau. Selskabets økonomiske ramme er 45.000.000 kr.

Effektiviseringspotentialer for Vand A/S opgøres til:

$$\text{Effektiviseringspotentialer} = 45.000.000 \text{ kr.} - 41.106.000 \text{ kr.} = \underline{\underline{3.894.000 \text{ kr.}}}$$

$$\text{Det svarer til et effektiviseringspotentialer på } \frac{3.894.000}{45.000.000} \cdot 100 \text{ pct.} = \underline{\underline{9 \text{ pct.}}}$$

Effektiviseringspotentialer er et udtryk for, hvor meget selskabets økonomiske ramme skal reduceres, for at selskabet opnår sit effektive omkostningsniveau.³

² Bemærk, at effektiviseringspotentialer i denne henseende alene henviser til selskabets individuelle effektiviseringspotentialer, som er identificeret på baggrund af benchmarkingen, og dermed ikke er et udtryk for sektorens samlede effektiviseringspotentialer som følge af fx konsolidering, teknologiudvikling eller den forventede produktivitetsudvikling. Læs mere herom i vores [Analyse om sektorens effektiviseringspotentialer](#).

³ Selve beregningen af effektiviseringspotentialer kan findes i Bilag 1 til de årlige [benchmarkingmetodepapirer](#).

Effektiviseringspotentialet angiver med andre ord, hvor meget selskabets økonomiske ramme på sigt justeres til og dermed også, hvad forbrugergevinsten alt andet lige kan blive på sigt.

1.3 Det individuelle effektiviseringskrav

Der stilles et individuelt effektiviseringskrav til selskaber, der får identificeret et effektiviseringspotentialt. Det individuelle effektiviseringskrav opgøres i de økonomiske rammer som det beløb, selskabets økonomiske ramme bliver justeret med. Længden på perioden for indhentning af potentialt på otte år er beregnet ud fra et gennemsnit af, hvor hurtigt et selskab kan indhente effektiviseringer henholdsvis på dets drifts- og anlægsomkostninger.

Metode til fastlæggelse af indhentningsperiode

Siden den første benchmarking i 2011 har det været en forudsætning, at selskaberne om året kan indhente 25 pct. af det identificerede effektiviseringspotentialt som følge af effektivisering af driftsomkostningerne. De 25 pct. er et skøn, som er baseret på, at hvert selskab skal bruge tid på at indfri sit effektiviseringspotentialt ved at tilpasse sine aktiviteter på en fornuftig måde. Skønnet er desuden baseret på en vurdering af, at det på baggrund af produktivitetsudviklingen i andre brancher til dels er muligt for vandselskaber at gennemføre store effektiviseringer i ét år og til dels en vurdering af, hvordan effektiviseringskravene meldes ud i andre regulerede sektorer, fx elsektoren. Disse vurderinger har ikke ændret sig siden de første år med benchmarking i sektoren.

Siden introduktionen af totaløkonomisk benchmarking i 2016, hvor anlægsomkostninger blev inkluderet i benchmarkingen, har det været en forudsætning, at selskaberne om året kan indhente 1,53 pct. af det identificerede effektiviseringspotentialt som følge af effektivisering af anlægsomkostningerne. Det er et skøn, som er baseret på beregninger af, hvor stor en andel af den samlede aktivmasse der årligt bliver udskiftet, og som selskaberne dermed har mulighed for at påvirke. Det er beregnet som forholdet mellem summen af alle gennemførte investeringer i 2015 og den samlede aktivmasse fra CAPEX-indberetningen.

På den baggrund antages det, at selskaberne hvert år kan indhente (eller effektivisere) 13,27 pct. af dets identificerede effektiviseringspotentialt. Det svarer til et simpelt gennemsnit af de to skønnede indhentningsperioder ovenfor $(0,25+0,0153)/2$.

Det er imidlertid vores vurdering, at denne procentsats korrigeres som følge af usikkerhed i data. Derfor antages det, at der årligt kan indhentes 12,5 pct. af det samlede effektiviseringspotentialt. Det svarer til, at hele effektiviseringspotentialt vil være realiseret efter en periode på otte år.

Fastsættelsen af det individuelle effektiviseringskrav

Der fastsættes et individuelt effektiviseringskrav for alle selskaber, som får identificeret et effektiviseringspotentialt i deres økonomiske ramme. De årlige individuelle effektiviseringskrav kan imidlertid ikke overstige to pct. af den påvirkelige del af den økonomiske ramme. Det er en politisk fastlagt grænseværdi.⁴

De økonomiske rammer reduceres hvert år som følge af både de generelle og individuelle effektiviseringskrav, hvorfor den nominelle værdi af det individuelle effektiviseringskrav alt andet lige vil falde hvert år, da det individuelle effektiviseringskrav fastsættes som en procentsats.

⁴ Vandsektorlovens § 6 stk. 5.

Boks 1.3

Eksempel på beregning af det individuelle effektiviseringskrav

Vand A/S' effektiviseringspotentiale er beregnet til at være 9 pct. Det svarer til, at selskabets årlige individuelle effektiviseringskrav i pct. er:

$$\text{Årlige effektiviseringskrav} = 9 \text{ pct} * 0,125 = 1,082 \text{ pct.}$$

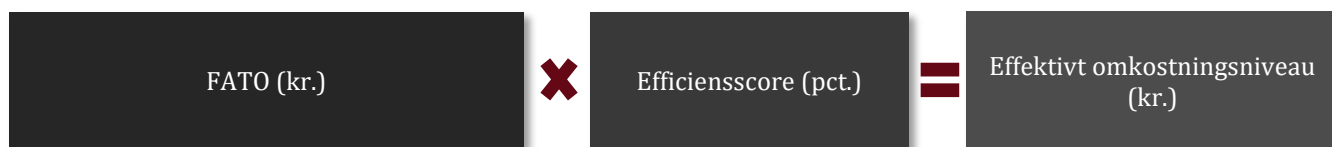
Det svarer til et årligt krav på $(45.000.000 * 0,01082) = 486.750$ kr. Det svarer til, at selskabets økonomisk ramme for 2022 bliver korrigeret med et årligt krav på **486.750 kr.**

Vand A/S' individuelle effektiviseringskrav i den økonomiske ramme vil alt andet lige være $((45.000.000 - 486.750) * 0,01082) = \underline{481.484,99 \text{ kr.}}$

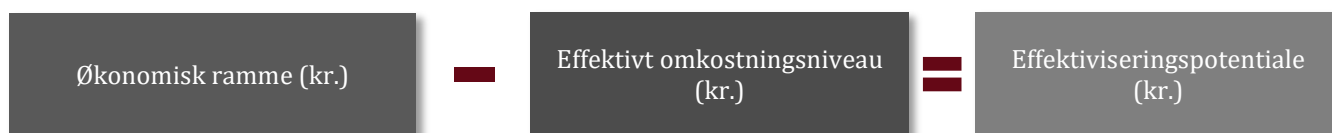
I de følgende års økonomiske rammer indregnes det årlige procentvise individuelle effektiviseringskrav på samme måde.

Trinene for, hvordan den endelige efficiensscore fra benchmarkingen indgår i den efterfølgende beregning af et selskabs individuelle effektiviseringskrav og dermed den endelige vurdering af, om et selskab er effektivt eller ej, er opsummeret i Figur 1.1.

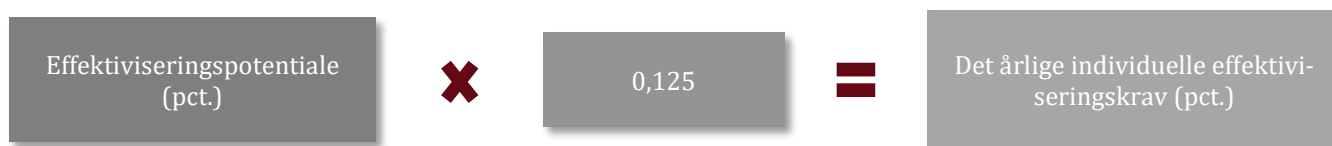
Figur 1.1 Trin i beregning af de individuelle effektiviseringskrav

Det effektive omkostningsniveau repræsenterer det enkelte selskabs effektive omkostningsniveau fundet ved hjælp af benchmarkingen. Efficiensscoren fra benchmarkingen udtrykker, hvor mange procent af selskabets FATO som selskabet burde kunne operere med, givet deres netvolumenmål.

Effektiviseringspotentialet udgør forskellen mellem den påvirkelige del af selskabets økonomiske ramme og det effektive omkostningsniveau. I tilfælde af at et selskab får identificeret et effektiviseringspotentiale, stilles selskabet over for et individuelt effektiviseringskrav.

Inden **det individuelle effektiviseringskrav** kan beregnes, opgøres først det identificerede effektiviseringspotentiale som andelen af den påvirkelige del af den økonomiske ramme. Det procentvise effektiviseringspotentiale ganges efterfølgende med en ottendedel, da det antages, at effektiviseringspotentialet kan indhentes i løbet af en otteårig periode. Herved fås selskabernes årlige individuelle effektiviseringskrav, der angiver den årlige procentsats, som den påvirkelige del af den økonomiske ramme justeres med. Effektiviseringskravet kan maksimalt være 2 pct. årligt.